

Ласкаво просимо **ДО ШКОЛИ!**

**ЦЯ БРОШЮРА
ПРИЗНАЧЕНА
ДЛЯ БАТЬКІВ, ЧІЇ
ДІТИ ПОЧИНАЮТЬ
НАВЧАТИСЯ В
ШКОЛІ.**

Для читача	5
Школа сьогодення	6
Довіра між батьками та школою	8
Участь батьків у шкільному житті	10
Підтримка освіти вашої дитини	12
Дружба	14
Булінг* (Цькування)	17
Домашнє завдання	18
Читання	21
Здоровий спосіб життя сприяє навчанню	22

Для читача

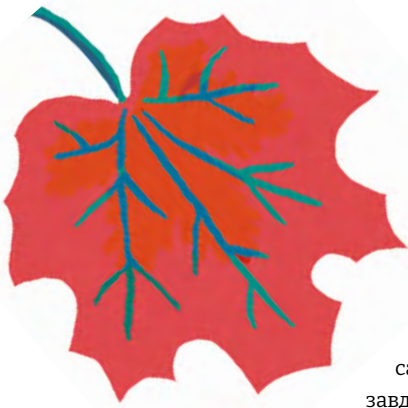
Початок школи – це важлива і хвилююча подія не тільки для вашої дитини, але і для вас, як батьків. Ви можете згадати свої власні шкільні роки і задуматися, чи буде ваша дитина почуватись комфортно й успішно навчатися у школі? Яким буде її вчитель? Чи будуть шкільні завдання важкими для неї, чи, навпаки, дитина буде легко з ними справлятися? Як вона почуватиме себе у колективі, де одні діти тихі й сором'язливі, а інші – занадто рухливі та жваві? Чи будуть в одних дітей нові дорогі телефони а в інших – взагалі їх не буде? Як буде себе почувати тут ваша дитина?

Вам не варто турбуватися. У класі можуть знаходитися діти різні за темпераментом, а також з різних соціальних верств, і кожен зможе знайти своє місце.

Як батьки школяра, найкраще, що ви можете зробити – це позитивно ставитись до школи та навчання у ній.

Школа змінилася з того часу, коли ви були школярем. Щоб отримати точне уявлення про школу сьогодні, будьте зацікавлені, допитливі та не бійтеся задавати питання, якщо вас щось бентежить. Ви є найважливішим прикладом для своєї дитини. Ваше позитивне ставлення до школи впливає на вашу дитину. Ваш досвід у школі не повинен визначати вашу роль як батьків школяра.

Сподіваємося, що ця брошура надасть вам уявлення та ідеї щодо того, як заохотити вашу дитину зробити найкращі перші кроки на її шкільному шляху.

Школа сьогодення

Навіть не усвідомлюючи цього, багато батьків можуть припустити, що сучасна школа така ж, як і в їхні шкільні роки. Ви можете уявити парти, поставлені в ряд і запам'ятати завдання з диктанту, які повторюються щотижня. Школа може виглядати так само, як колись, але сьогодні також є класи, де діти виконують завдання, лежачи на підлозі, вчать читати за допомогою планшета або виконують математичні вправи на вулиці. Школа не стоїть на місці. Світ навколо також прогресує, і школа повинна не відставати від розвитку.

У Фінляндії вчителі мають можливість працювати відносно самостійно, приймаючи власні рішення щодо методів навчання, якщо вони відповідають навчальному плану. Тому повсякденне життя в різних школах може проявлятися по-різному. Деякі вчителі надають розклад із різними зазначеними предметами, тоді як інші можуть використовувати менш жорсткий розклад, коли кожен навчальний тиждень відрізняється.

Батьки повинні довіряти вчителю і задавати питання, якщо щось незрозуміло.

У сучасній школі навчання складається з блоків. Тут ми намагаємося опановувати предмети, які взаємодіють один з одним, а не вивчати лише один предмет. Цей підхід відомий як інтегративний. Обов'язок школи – навчати різним навичкам, які принесуть користь дітям у майбутньому. Серед інших – це компетентність у сфері ІКТ (Інформаційно-комунікаційні технології) та багатограматність (здатність інтерпретувати, створювати й оцінювати інформацію та різні типи текстів). Ці навички практикуються по-різному для кожного предмета.

Також наголошуємо на залучення учнів і батьків до навчального процесу, а також на планування оцінювання діяльності школи. В обговоренні цінностей можуть брати участь як учні, так і батьки. Батькам таку можливість слід цінувати та використовувати для того, щоб голосувати, наприклад, на батьківських зборах.

Також змінилося оцінювання учнів у школі. Сьогодні оцінювання більше зосереджується на процесі навчання, воно є обнадійливим і різноманітним. Учні також вчать оцінювати власне навчання та навчання інших. Найважливішою функцією оцінювання є стимулювання навчання. Оцінки проставляються у звіті про навчальний рік в наступному, а у школі використовують усне оцінювання.

Більш детальну інформацію про викладання та функціонування школи можна знайти в навчальній програмі, яка зазвичай надається на шкільному веб-сайті та презентується батькам у школі.

Довіра між батьками та школою

- Довіра між батьками та школою підвищує комфорт і безпеку дитини в школі. Важливо не критикувати школу в присутності дитини.
- Довіра зростатиме, коли буде достатньо взаємодії між батьками і школою, а також важливо прислухатися до думки один одного та цінувати її.
- Довіра між батьками і школою позитивно впливає на навчання та успіхи дитини в школі.

Раніше вважалося, що школа займається навчанням дітей, а батьки відповідають за виховання.

Сьогодні дуже важлива взаємодія батьків і школи. Коли батьки і школа співпрацюють і підтримують один одного, то, діти почуваються краще в школі, а повсякденне шкільне життя стає ґрунтовнішим.

Ефективна та конфіденційна співпраця між батьками і школою може допомогти дитині краще навчатися та насолоджуватися часом, проведеним у школі. Довіра зростає, коли батьки та працівники школи можуть досить часто зустрічатися і знайомитися один з одним. Обговорення можуть допомогти нам краще зрозуміти погляди один одного.

Довіра між батьками і школою потребує активного та відкритого діалогу.

Неможливо побудувати довірливі стосунки без достатніх зустрічей або інших форм спілкування між батьками і школою. Будьте активними батьками та підтримуйте зв'язок зі школою, але пам'ятайте про повагу до робочого часу вчителів та дізнавайтесь, коли і якнайкраще з ними зв'язатися.

Іноді ваша дитина може ділитися деякими речами, пов'язаними зі школою, які можуть здатися дивними вдома. Будь ласка, завжди слухайте свою дитину і сприймайте її слова серйозно, але в той же час слід пам'ятати, що дитина не все з легкістю може досягнути. Якщо у вас залишилися сумніви, не соромтеся, зверніться до школи, щоб з'ясувати, що сталося. Важливо не критикувати школу чи вчителів у присутності вашої дитини, оскільки це може послабити її довіру до школи.

Що тебе сьогодні
розвеселило?

У які ігри ти
грав сьогодні на
перерві?

Що було
найкращим
сьогодні в школі?

Участь батьків у шкільному житті

- Найважливіший спосіб участі в освіті вашої дитині полягає в тому, щоб батьки цікавились її шкільним життям, заохочували, підтримували і допомагали з виконанням домашнього завдання.
- Проявляючи інтерес до школи, ви демонструєте важливість школи для вашої дитини.
- Беручи активну участь у батьківських зборах чи заходах батьків, ви знайомитеся з функціонуванням школи, учителями та іншими батьками.

Ваше ставлення до школи, особливо у молодшому віці, впливає на те, як ваша дитина сприймає школу. Коли ви проявляєте інтерес і позитивно говорите про школу, ви показуєте своїй дитині, що школа важлива. Батьківський комітет або діяльність батьків, пов'язана з класом, є звичним способом активної участі в школі. Проте не всі батьки мають можливість брати участь у цих заходах. Найважливіше, що потрібно зробити, — це проявити інтерес і прагнути брати участь у батьківських вечорах, зборах чи обговореннях. Беручи участь у шкільному житті, ви можете показати своїй дитині, що цінуйте її освіту.

Що зробило тебе
сьогодні щасливим
у школі?

Як ти сьогодні
допомагав іншим у
школі?

Що для тебе
сьогодні було
нудним?

Чого ти сьогодні
навчився?

Будьте присутніми та приймайте участь у шкільному житті:

- Відвідуйте школу у звичайний навчальний день. Це дасть вам змогу уявити повсякденне життя в школі та полегшить обговорення шкільних справ з дитиною. Батьки мають право відвідувати школу і в звичайні навчальні дні.
- Беріть участь у батьківських зборах, зустрічах з учителями, та інших заходах, які організовує школа.
- Подумайте про різні способи запитати дитину, як пройшов її шкільний день.
- Не соромтесь звертатися безпосередньо до вчителя, якщо у вас є запитання. Це допоможе вам швидко знайти на них відповіді.
- Приєднуйтесь до батьківського комітету або беріть участь у батьківській діяльності.
- Надайте школі позитивний (правдивий) відгук. Позитивні (правдиві) відгуки спонукають вчителя до ще кращого результату. Це також зміцнює довіру між батьками і школою.

Підтримка освіти вашої дитини

- Зосередьтеся більше на роботі, яку виконує ваша дитина, ніж на результатах. («Молодець! Ти впорався, хоча це було важко»).
- Покажіть, що зазнати невдачу — це нормально. Важливо, щоб ваша дитина також навчилася боротися з невдачами та труднощами.
- Не думайте, що у дитини будуть проблеми, якщо їй складно. Замість цього подумайте, які навички слід пропрацювати дитині і покажіть їй, що ви заохочуєте та підтримуєте її, поки вона практикує ці навички.

Підказка

Батьки, як правило, із задоволенням заохочують своїх дітей у їхніх хобі. Так само діти також потребують заохочення та підтримки батьків у школі. Не має значення, яким ти був учнем.

Незалежно від власних успіхів у школі, усі батьки здатні підтримати шкільну роботу своєї дитини. Ви повинні знати, що в школах сьогодні більше уваги приділяється навчанню та роботі, ніж результатам. Дітям також слід дозволяти зазнавати невдачі – ми вчимося на своїх помилках. Важливо не допустити створення атмосфери, в якій дитина боїться невдач. Якщо страх невдачі сильніший за можливість успіху, дитина може здатися, не маючи сміливості навіть спробувати. Прагнення і наполегливість впливають на результат. Якщо в школі вам було важко з математикою, ви зможете зрозуміти дитину, коли математика їй не подобається. Але це не слід використовувати для того, щоб виправдовувати її, коли дитина не хоче спробувати опанувати краще цей предмет. Позитивні очікування підтримують впевненість вашої дитини. Ваша дитина в рівній мірі потребує підтримки, підбадьорення та похвали, а також вимог та інструкцій. Якщо ви помітили, що у вашої дитини виникають труднощі, пов'язані з навчанням або соціальними навичками, не соромтеся звернутися до школи. Дитина має право на підтримку в навчанні та освіті. Підтримка має бути негайною, як тільки виникне необхідність, і вона має продовжуватися стільки, скільки буде потрібно. Окрім вчителів, які працюють з особливими потребами, у школах також є соціальні працівники, психологи та медсестри, до яких можна звернутися, якщо хочете обговорити питання, пов'язані з навчанням та освітою вашої дитини.

Уникай казати:

**«Я не можу тобі допомогти, я погано знаю математику»
або «Я також не любив шведську мову, коли навчався».**

Натомість скажіть:

**«Ми пройдемо це разом» або
«Це цікаво, я також можу навчитися новому».**

Дружба

- Щоб ваша дитина почувалася комфортно у школі, потрібно також, щоб усі діти в класі також не відчували дискомфорту. Тому важливо враховувати, наприклад, яким чином організовуються дні народження, і на якій основі запрошуються однокласники на свято.
- Познайомтеся з іншими батьками та дітьми в класі. Це буде позитивно впливати та запобігати цькуванню та знущанням (булінгу) між дітьми.
- Обговорюйте з дитиною дружбу та те, як ставитися до інших людей. Подайте гарний приклад, утримуючись, наприклад, від критики своїх колег у присутності дитини.

Щоб ваша дитина почувалася добре в школі, вона має почуватися в безпеці та знаходити друзів, їй має бути комфортно на уроці. Коли починається навчання у школі, клас формує дух спільноти та практикує соціальні навички. Тому не хвилюйтеся, якщо ваша дитина не відразу почне вивчати нове. Важливо також підтримувати дитину у побудові позитивних соціальних стосунків вдома. Як батьки, ви можете брати участь у розвитку та створенні гарного настрою в класі.

Щоб створити в класі робоче співтовариство, діти повинні навчитися бути гнучкими, вміти співпрацювати та коригувати свою поведінку.

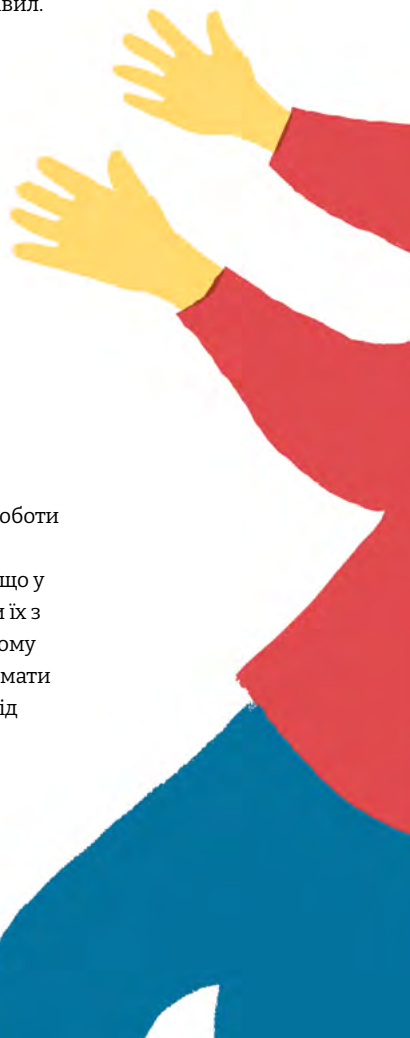

Навіть діти, які навчаються в початкових класах, несуть відповідальність за благополуччя своїх однокласників і, як батьки, ви можете підтримати свою дитину в прийнятті цієї відповідальності.

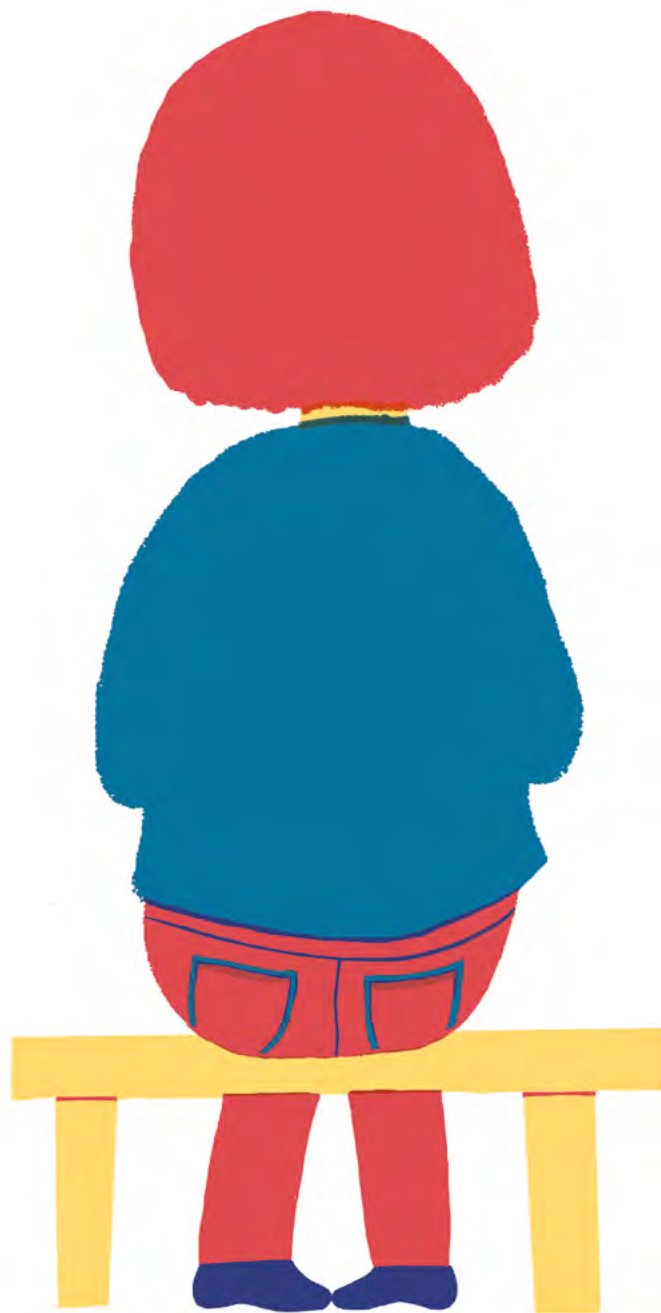
Наприклад, ви можете навчити свою дитину добре ставитися до всіх інших дітей у класі і включити всіх у свої ігри. Регулярно запитуйте свою дитину, яким вона є другом для інших. Для того, щоб дитина почувалася комфортно в колективі та була прийнята, вона повинна дотримуватися правил. Наприклад, діти мають навчитися програвати, дозволяти іншим приймати рішення і чекати своєї черги.

У школі ваша дитина познайомиться з різними дітьми. Важливо, щоб батьки не контролювали, з ким дитина може гратися. Замість цього запросіть дітей із класу до себе додому і подивіться, як вони разом грають. Святкування днів народжень важливі для дітей, адже ніхто не хоче залишатися осторонь. Спробуйте придумати як організувати свято, якщо ви не можете запросити весь клас до себе додому. Можливо, більше ніж одна дитина в класі святкує день народження в той же день і ви можете організувати спільне святкування в громадському приміщенні або в будинку іншої дитини з більшим простором. Найголовніше – подбати про те, щоб жодна дитина не залишилася без запрошення.

Діти – це особистості, і деяким може бути важче адаптуватися до методів роботи класу. Вчителі зобов'язані дотримуватися конфіденційності, тому повинні змовчати про особливі потреби дитини, наприклад, без дозволу батьків. Якщо у вашої дитини є особливі потреби, ви повинні за згодою дитини обговорити їх з іншими батьками та дітьми їхнього класу. Це допоможе іншим зрозуміти, чому дитина іноді може бачити вчителя, який працює з особливими потребами, мати особистого помічника чи працювати над іншими завданнями, на відміну від інших дітей..

Булінг* (Цькування)

- Булінг час від часу трапляється у всіх школах.
- Булінг зазвичай є груповим явищем.
- Булінгу можна ефективно протидіяти, якщо батьки активно працюють над покращенням благополуччя дітей у класі.

Багато батьків стурбовані тим, що їхні діти зазнають знущань або знущаються над іншими в школі. Булінг може відбуватися в усіх школах, так само, як і на робочих місцях. Як залякування, так і заходи боротьби з булінгом змінилися з тих пір, коли ви були школярем. Інтернет та смартфони запровадили нові форми булінгу, і знущання можуть продовжуватися, коли дитина вдома. З іншого боку, цькування сьогодні в школах визнається краще, ніж раніше. Школи повинні негайно втрутитися, якщо є підозри у знущанні. Їм також слід активно займатися профілактичною роботою проти булінгу. Активний підхід батьків до покращення самопочуття дітей у класі є ефективним засобом попередження булінгу. Булінгу можна запобігти, якщо батьки взаємодіють один з одним і позитивно відгукуються про інших батьків та їхніх дітей. Як батьки, ви надаєте приклад того, як поводитися з іншими людьми. Діти, чий батьки засуджують знущання, самі рідко є ініціаторами знущань. Вони також мають сміливість втрутитися, якщо бачать, що хтось інший зазнає цькування.

- Булінг означає ситуацію, коли одна або кілька осіб постійно зазнають негативного (психічного, фізичного чи вербального) нападу однієї або кількох осіб.
- Булінг рідко робить одна людина. Майже завжди є інші залучені в якості помічників або прихильників.
- Булінг серед дітей може залишитися непоміченим для дорослих.
- Діти, які зазнають булінгу, не завжди можуть ділитися своїм досвідом з дорослими, тому що їм може бути соромно або вони вважають, що вони цього заслужили.
- Завжди звертайтеся до школи, якщо ви дізнаєтеся, що ваша дитина або інша дитина в класі зазнають знущань.
- Не захищайте поведінку своєї дитини, якщо ви дізнаєтеся, що вона цькує інших, а натомість допоможіть їй припинити знущання.

* Булінг — це агресивна та вкрай неприємна поведінка однієї дитини або групи дітей по відношенню до іншої, що супроводжується постійним фізичним і психологічним тиском. Дитину систематично дражнять образливим для неї чином, навмисно не приймають у колектив, залякують, шантажують або навіть б'ють.

Домашнє завдання

- Вдома створіть сприятливі умови та розпорядок для виконання домашніх завдань.
- Заохочуйте дитину відповідально ставитися до виконання домашнього завдання. Візьміть роль наставника, будьте напоготові, коли ви потрібні.
- Зверніться до вчителя, якщо домашня робота надто важка, займає невиправдано багато часу, або часто призводить до конфліктів вдома. Таким чином ви можете разом знайти рішення, які підходять для вашої родини.

У першому класі діти часто захоплюються домашніми завданнями, тому що це означає, що вони навчаються у школі. Домашні завдання важливі, оскільки вони вчать дітей брати відповідальність за свою шкільну роботу. Домашні завдання використовуються для повторення вивченого у школі. Домашнє завдання також дає батькам уявлення про те, що дитина вивчає в школі.

Деякі діти, можливо, дізналися від старших братів і сестер, що робити домашнє завдання нудно. У деяких дітей можуть виникати труднощі зі своїм домашнім завданням більше, ніж у інших дітей з різних причин.

Незалежно від ситуації, в якій знаходиться дитина, рекомендується створити розпорядок виконання домашніх завдань. Подумайте, де і коли потрібно виконувати домашнє завдання. Перекус і фізичні вправи перед виконанням домашнього завдання можуть допомогти вашій дитині зосередитися. Багатозадачність – виконання кількох справ одночасно – ускладнює концентрацію та виконання домашнього завдання.

Домашні завдання мають мету давати можливість практикувати те, що вивчають у школі, тому діти повинні в першу чергу виконувати роботу самостійно. Вам, як батькам, не обов'язково бути вчителем. Достатньо проявити інтерес і бути активним, коли дитині потрібна допомога. У молодших класах домашні завдання також використовуються для відпрацювання читання і тут значну роль відіграють батьки. Обов'язок батьків – слухати, підтримувати та заохочувати, оскільки читання є основою для всього іншого навчання. За загальним правилом, виконання домашнього завдання в першому класі не повинно тривати довше півгодини. Якщо домашнє завдання починає займати невиправдано багато часу, зверніться до вчителя. Домашнє завдання може бути занадто складним для дитини або дитина занадто втомилася, щоб завершити його.

У цьому випадку ви повинні, як батьки, дозволити дитині залишити роботу незакінченою і повідомити вчителя про причину. Домашнє завдання, яке руйнує шкільну мотивацію дитини нікому не приносить користі, тому діалог між батьками та вчителем щодо домашнього завдання є важливим. Може бути, що дитина втомлюється від школи і її мотивація знижується, особливо, коли настає осінь. Якщо дитина роздратована, плаксива і може відчувати, що в усіх все краще, ніж у неї, потрібно набратися терпіння і розуміння. Треба обговорити ситуацію з учителем. Ви також можете поговорити з іншими батьками і дізнатися, як їх діти справляються з домашнім завданням. Може бути корисною підтримка дитини з боку інших батьків.

Читання

- Грамотність є основою будь-якого навчання.
- Продовжуйте читати дитині вголос навіть після того, як вона навчилася читати сама. Читання вголос розвиває здібності до читання та словниковий запас дитини.
- Читайте журнали, ходіть до бібліотеки та обговорюйте книги. Роблячи ці речі, ви показуєте приклад для своєї дитини.

Вміння добре читати є одним з найважливіших інструментів, які використовуються в школі. Як батьки, ви можете багато зробити, щоб розвинути в дитини здатність читати. Читання не тільки впливає на навички вашої дитини, пов'язані з рідною мовою та літературою, але й є ключем до всього навчання. Читання розвиває словниковий запас дитини та покращує її мовленнєві здібності, міркування та навички вирішення проблем.

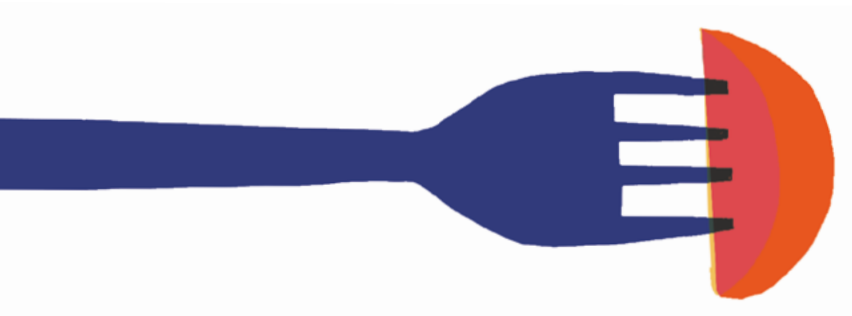
Файл фактів

- 80% нашого словникового запасу походить із друкованих ЗМІ.
- словниковий запас 7-річної дитини включає приблизно 5000-7000 слів
- 17-річний хлопець, який регулярно читав і слухав тексти, має словниковий запас приблизно від 50 000 до 70 000 слів.
- 17-річний юнак, який не читав і не слухав текстів, має словниковий запас приблизно від 15 000 до 17 000 слів.

Продовжуйте читати дитині вголос щодня, навіть після того, як вона навчилася читати. Наприклад, ви можете по черзі читати вголос. Читання вголос розвиває словниковий запас вашої дитини ефективніше, ніж звичайні дискусії. Читання вголос дає дитині можливість зрозуміти свої почуття та почуття інших, оскільки вона може співчувати героям книги.

Читаючи вголос, краще використовувати свою рідну мову, навіть якщо це не та мова, якою ваша дитина користується в школі. Наведіть гарний приклад, щоб ваша дитина бачила, як ви читаєте. Якщо ви заохочуєте дитину читати, навіть не торкаючись книги самостійно, дитина отримає суперечливі думки щодо читання.

Не припиняйте читати вголос після того, як ваша дитина навчиться читати. Читання вголос корисно для дітей будь-якого віку і дає змогу дитині пізнавати літературу, якщо вона ще не вміє сама читати.

**Здоровий спосіб життя
сприяє навчанню**

Фізичні вправи

Для забезпечення гарного самопочуття дитині необхідно виконувати три години вправ на день, з яких принаймні одна година має складатися з енергійної фізичної активності (наприклад, біг, лижі, альпінізм або плавання). Дітям, як і дорослим, не слід сидіти на місці довше години. Багато шкіл відмовилися від традиційних парт і дозволяють дітям працювати стоячи або навіть лежачи, наприклад, на підлозі. Різні робочі положення та фізична активність позитивно впливають на навчання, концентрацію уваги та пам'ять. Вони також покращують рухові функції та запобігають захворюванням.

Сон

Щоб мати енергію та щоб ходити до школи, дітям необхідно висипатися. Сон також впливає на навчання. Дітям молодшого шкільного віку необхідно десять годин сну на добу. Незважаючи на те, що вимоги відрізняються в кожному окремому випадку, це хороше загальне правило. Радіація, яку випромінюють телефони і планшети, погіршує якість сну, тому розумні пристрої слід відкладати задовго до сну.

Харчування

Щоб комфортно себе почувати в школі, дитині потрібно достатньо енергії. Сніданок важливий, хоча є індивідуальні відмінності в тому, скільки діти їдять вранці. Якість їжі у фінських школах зазвичай на високому рівні, і першокласники з великим задоволенням харчуються у школі. Старші школярі іноді можуть бути більш критичними до шкільної їжі, але важливо, щоб батьки без потреби не критикували їх через це. Важливо, щоб учні навчилися цінувати їжу, яку їм дають у школі безкоштовно. Якщо дитина скаржиться на голод у другій половині дня, вона, наприклад, може взяти фрукти як перекус до школи.

**Ця брошура
призначена
для батьків, чиї
діти починають
навчатися в
школі.**

**Зацікавленість, підтримка
та заохочення батьків щодо
навчання дитини суттєво
впливає на ставлення дитини
до школи та навчання.**

**Співпраця сім'ї та школи та активна
підтримка з боку батьків:**

- покращує навчальний та шкільний успіх дитини
- гарантує, що дитина отримує задоволення від часу, проведеного в школі
- зміцнює взаємини між учнем і вчителем
- розвиває соціальні навички дитини

HEM OCH SKOLA

ТЕКСТ Хайді Літен та Мікаела Романчук
ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ Кристина Потапова
ГРАФІКА ТА РОЗМІЩЕННЯ Ханна Сіпра